

2. Goals in a Global Community: The Original Background Studies for the Goals for Mankind. A Report to the Club of Rome. – N. Y. – 1977. – Vol.2. – P.525.
3. International Committee of Red Cross [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.icrc.org/>.
4. Врачи без границ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ru.msf.org/>.
5. Oxfam International [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oxfam.org/en/campaigns>.
6. «From reaction to prevention: Opportunities for the UN system in the new millennium», Conference Report, International Peace Academy. – New York, 2000.

References

1. Baranovskij V. Mezhdunarodnye organizacii kak mehanizmy regulirovanija mezhdunarodnyh otnoshenij / V. G. Baranovskij. Sovremennye mezhdunarodnye otnoshenija. – М.
2. Goals in a Global Community: The Original Background Studies for the Goals for Mankind. A Report to the Club of Rome. – N. Y. – 1977. – Vol.2. – P.525.
3. International Committee of Red Cross [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.icrc.org/>.
4. Vrachy bez granic [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://ru.msf.org/>.
5. Oxfam International [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.oxfam.org/en/campaigns>.
6. «From reaction to prevention: Opportunities for the UN system in the new millennium», Conference Report, International Peace Academy. – New York, 2000.

Rymarenko S. Yu., Doctor of Political Sciences, Professor, Institute of ethno-political and Political Studies Ivan Kuras (Ukraine, Kyiv), gileya.org.ua@gmail.com

Grinchuk M. S., Institute of International Relations of Kiev University Shevchenko (Ukraine, Kyiv), maryna_grynychuk@yahoo.com

The role of international organizations in resolving global problems

Theoretical studies of the basis of international intergovernmental and non-governmental organizations were conducted. Using the comparative method, similarities and differences of their functional components in the process of responding to existing and emerging contemporary global problems were analyzed, and means of interaction in order to increase efficiency were found. Special attention was given in the article to the role of international non-governmental organizations in the solution and prevention of global problems in humanitarian sphere, key activities of three key international humanitarian organizations were reviewed. Based on the identified potential problems that could potentially arise in the operation of the organization, recommendations for their prevention were made.

Keywords: international non-governmental organizations, international intergovernmental organization, global issues, multilateral diplomacy.

Рымаренко С. Ю., доктор политических наук, профессор, Институт этнополитических и политических исследований им. И. Ф. Кураса (Украина, Киев), gileya.org.ua@gmail.com

Гринчук М. С., Институт международных отношений КНУ им. Тараса Шевченко (Украина, Киев), maryna_grynychuk@yahoo.com

Роль международных организаций в решении глобальных проблем

Проанализирована теоретическая база исследований по изучению международных межгосударственных и неправительственных организаций. Используя сравнительный метод, были проанализированы сходства и различия их функциональных составляющих в процессе реагирования на существующие и возникающие современные глобальные проблемы, выявлены пути и методы взаимодействия с целью повышения эффективности деятельности. Особое внимание в статье уделено роли международных неправительственных организаций в процессе решения и предотвращения глобальных проблемам гуманитарной сферы, коротко освещена деятельность трех ключевых международных гуманитарных организаций. На основе выявленных возможных трудностей, которые могут потенциально возникнуть в процессе функционирования организации, были выработаны рекомендации по их предотвращению.

Ключевые слова: международная неправительственная организация, международная межправительственная организация, глобальные проблемы, многосторонняя дипломатия.

* * *

УДК 321.013:325.3

Русанова М. І., кандидат історичних наук, доцент кафедри політології та правознавства, Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка (Україна, Старобільськ), marinarusanova2007@yandex.ua

«ФІТРЕЙДЕРСЬКИЙ ІМПЕРІАЛІЗМ» НЕЙЛА ФЕРГЮСОНА

Багато вчених прийшли до висновку, що процес деколонізації провалився. Настання політичної незалежності принесло процвітання тільки невеликій кількості колишніх колоній. Все більша кількість дослідників приходять до висновку, що реальна проблема XXI століття – не глобалізація, а її відсутність, і саме імперія є найдосконалішим державним устроєм. Гострі дискусії викликає проблема як імперіалізму, так і нової імперської держави. Багато вчених стверджують що, саме імперія – єдина надія на майбутнє багатьох країн світу, оскільки тільки могутня іноземна держава здатна побудувати основні інституційні основи, які необхідні для побудови успішної економіки. У більшості випадків для багатьох країн єдина надія на майбутнє – це втручання іноземної держави, здатної побудувати основні інституційні основи, які необхідні для економічного розвитку. Багато поглядів вчених зокрема звернені в сторону Британської імперії, як найбільш вдалого імперського проекту.

Ключові слова: фітредерскім імперіалізм, Британська імперія, гегемонія.

Двадцять століття відкинуло імперію як ідею і як практику. Початок цьому було покладено публікацією однієї з найбільш впливових антиімперіалістичних праць «Імперіалізм» Хобсона, основною ідеєю якого була думка, що Британська імперія – це проект, запущений виключно в інтересах крихітної еліти фінансистів та їх клієнтів [1]. У 1902 році він опублікував у Лондоні свою працю, написану в результаті його поїздки до Південної Африки під час англо-бурської війни. У своїй роботі він стверджує, що в основі імперії лежить розважливий і жадібний макіавеллізм, а не шляхетні ідеї [1].

Процес деколонізації, що тривав майже все XX століття, збільшив кількість незалежних держав. У 1920 р. було лише 69 суверенних держав в світі. До 1950 року їх число зросло до 89, а в 1995 році, коли російська імперія, нарешті, розвалилася, їх стало 192.

Так навіщо взагалі потрібно науковцям приділяти увагу імперії та колоніальному устрою? Попередні покоління істориків жили в той час і з тим світоглядом, коли альтернативи імперії здавалися не тільки очевидними і привабливими, але і знаходилися на шляху до перемоги по всьому світові. Але багато вчених прийшли до висновку, що процес деколонізації провалився. Настання політичної незалежності принесло процвітання тільки невеликій кількості колишніх колоній. Все більша кількість дослідників приходять до висновку, що реальна проблема 21 століття – не глобалізація, а її відсутність, і саме імперія є найдосконалішим державним устроєм. Гострі дискусії викликає проблема як імперіалізму, так і нової імперської держави. Багато поглядів зокрема звернені в сторону британської імперії, як найбільш вдалого імперського проекту.

У британському імперському дискусії завжди була поширена методологія позитивізму, згідно з якою історики бачили в розвитку суспільства прогрес, еталоном якого однозначно вважалася Англія, яка вміло прищеплювала свої прогресивні форми в колоніях. Популярні в позитивізм аналогії з живою природою давали можливість історикам переносити в суспільство ідеї еволюції Ч. Дарвіна: виживання найсильніших, неминучість розширення ареалу їх проживання, поширення там їх більш прогресивних порядків і т.п. Книга кембриджського

професора Дж. Сілі «Розширення Англії» (1883), закликає всіх, і насамперед англійських політиків, перейнятися духом важливості імперії, бо Англія завоювала півсвіту, не маючи певного плану, «у приступі неухважності» [2]. Це був цілком природний процес. Вони (англійці) не дали цьому процесу торкнутися своєї уяви і вплинути на спосіб їхніх думок. «Розповсюдження англійців сталося найпростішим і неминучим чином, – він являв собою безперешкодне заняття порожніх країн нацією, у якій опинився найбільший надлишок населення і найбільша морська сила. І зараз англійці «вкрай індивідуально ставляться до розлиття їх раси і розширення держави» [2, с. 12].

Сілі навіть вважав, що використовувати слово «імперія» не зовсім коректно по відношенню до Великої Британії, – просто поки не придумано кращої назви. З усіма іншими імперіями її ріднить лише обширність території і те, що вона «являє собою агрегат провінцій, кожна з яких має уряд, висланий з головної політичної квартири». Але у неї відсутнє головна визначальна риса імперії – вона не носить насильницький характер, який прирікав більшість імперій на занепад [2, с. 37].

Сьогодні ці ідеї розвиває професор Н. Фергюсон, який опублікував у 2003р. працю під назвою «Імперія: як Британія створила сучасний світ» [3]. Символічним є загальний настрій праці вченого, який прагнув підкреслити насамперед всі ті позитивні сторони, які мало британське панування над колоніальними територіями, а також ту роль, яку зіграла Британська імперія у Першій і Другій світових війнах. Свою увагу він заострив на інтерпретації історії Британської імперії за допомогою аналізу рушійних сил її розвитку, розширення та консолідації в різні історичні епохи, а саме діяльності місіонерів, підприємців, чиновників і військових в процесі формування імперських структур. Основним мотивом, що стимулює колоніальну експансію і став домінуючим у імперській ідеї, на думку дослідника, була ідея свободи.

Нейл Фергюсон в усіх роботах заявляє, що він фанат британської імперії. Він вважає, що хоч імперії були з найдавніших часів, але саме англійці створили «фрітрейдерській імеріалізм», що збільшує добробут всього світу [3].

На відміну від більшості європейських письменників, які писали на цю тему, Фергюсон, за його твердженням, принциповий прихильник імперії. Він вважає, що імперія в двадцять першому столітті потрібніша, ніж будь-коли раніше. Загрози, з якими ми стикаємося, не нові самі по собі. Але досягнення в області технологій роблять їх більш небезпечними, ніж будь-коли раніше. Завдяки швидкості і регулярності сучасних авіаперевезень, інфекційні захворювання можуть передаватися нам з жахливою швидкістю. А завдяки відносній дешевизні і руйнівності сучасного озброєння терористи можуть реально знищувати наші міста. Стара система суверенних держав і система міжнародного права, що склалася після 1945 року, не може легко впоратися з цими загрозами, тому що є дуже багато національних держав, де накази «міжнародного співтовариства» просто не працюють. Те, що потрібно – це агентство, здатне втручатися в справи таких держав, щоб утримувати епідемії, повалити тиранів, припинити локальні війни і викоринити терористичні організації. Це основний корисливий аргумент на користь імперії. Оскільки саме вона здатна впоратися з викликами, що кинуті сучасному світові [4, с. 116].

Важко посперечатися з тим фактом, що для більшості людей всі імперії носять експлуататорський характер. Але це твердження не відноситься до ліберальної імперії, яка підсилює власну безпеку і процвітання саме шляхом надання іншому світові суспільно корисних благ: не тільки економічну свободу, але також інститути, необхідні для того, щоб ринки функціонували [4, с. 117].

Жодне співтовариство в історії не зробило більше для вільного переміщення товарів, капіталу і праці, ніж Британська імперія в XIX – початку XX століття, вважає він. Жодне співтовариство не зробило більше для поширення в світі західного права та державного управління. Англійці за допомогою «фрітрейдерського імперіалізму» багато зробили для заохочення прийняття цих принципів країнами, які не належали до імперії, проте перебували в орбіті її економічного впливу. Ідея свободи була основною рисою Британської імперії, що відрізняє її від континентальних європейських конкурентів – такий вердикт автора [3].

Чимало англійських мислителів оспівували Британську імперію задовго до Фергюсона. Він і сам це визнає. Ще в середині XIX століття Джон Стюарт Мілль, один з найбільших вікторіанських мислителів-лібералів, заявляв, що британське правління в Індії було «не тільки найчистішим в намірах, а й одним з найбільш добродійних з коли-небудь відомих людству» [5].

Також в роботі «Про свободу» він писав, що Англія була «самою совісною з усіх націй ... єдиною, яку стримували докори сумління ...» і «державою, яка краще за всіх існуючих розуміє свободу». Відомий політик, віце-король Індії лорд Керзон, пішов ще далі, стверджуючи, що «Британська імперія обрана самим Провидінням як найзначніше знаряддя насадження чесноти, яке бачив світ» [6].

Фергюсон, проте, відзначає, що Імперія ніколи не була зовсім безкорисливою. Він визнає, що назва трактату Патрика Колхауна «Про багатство, могутність і ресурси Британської імперії в кожній частині земної кулі» (1814) говорить саме про це. Вона грабувала іспанців, наслідувала голландців, біла французів і обікрала індійців. Тепер вона керувала всім [7]. На підтвердження цього, він спростовує відому вищенаведену фразу Сілі. «Сталося це в випадку неухважності? Ні. З часів Єлизавети I англійці займалися тим, що забирали чужі імперії. І все ж торгівлі та завоювань для успіху було недостатньо. Була потрібна колонізація, яка як раз і викликає найбільше нарікань і найжорстокішу критику» [3].

Фергюсон, будучи найвідданішим фаном Британської імперії, і визнаючи всі помилки колонізації, все ж вважає, «що англосаксонський народ виконав неосяжну роботу з колонізації світу». І це викликає у нього щире захоплення.

На питання – за яким правом англійці могли вступати на землю «цих дикунів», забираючи їх законну спадщину і населяючи їх землі, він наводить слова Джона Локка (великого політичного філософа, який також служив секретарем графа Шефтсбері, лорда-власника Кароліни), який стверджував: «Земля належить людині, тільки якщо він «змішав з нею свою працю і тим самим приєднав її до своєї власності» [3].

До того ж він вважає, що коли бачиш протиріччя між правлінням християн і язичників, коли знання про злиднях народу змушує думати про невимовного блага для мільйонів, яке послідувало б за розширенням

британського впливу, то не амбіції, а людинолюбство диктує бажання оволодіти країною. «Там, де буде вести боже провидіння, одна держава за іншим буде підпорядковане британцям». Автор вважає, що характер імперії на протязі її історії змінювався, і проводить розмежувальну лінію між першою і другою імперією [3].

У XVIII столітті Британська імперія була в кращому випадку аморальною. Двісті років імперія вела торгівлю, воювала і засновувала колонії. Вона експортувала товари, капітал і поселенців. При Ганноверській династії англійці захопили владу в Азії, землі в Америці і рабів в Африці. Тубільців обкладали податками, грабували і винищували. Але, зазначає Фергюсон, при цьому англійці, як це не парадоксально, найчастіше терпимо ставилися до культури цих народів. У деяких випадках вона навіть ставала об'єктом вивчення і захоплення.

У вікторіанців були інші устремління. Ця імперія хотіла експортувати британську культуру. Вона мріяла не тільки правити світом, а й дати йому спокутування. Тепер особливістю британської імперії він називає саме готовність до самопожертви не заради благ, а заради Бога. Їм була потрібна не експлуатація інших рас. Вони прагнули виправити їх [3].

«Саме ця риса і відрізняла вікторіанську імперію від усіх, хто був до неї. І за кожним місіонером (фактично, за кожною вікторіанською неурядовою організацією) на батьківщині стояло безліч чоловіків і жінок, які підтримували і спонсорували їх» [3].

Він навіть стверджує, що імперія була не так вже економічно вигідною для британських виборців. Більшість тих, чий заощадження (якщо у них такі були) інвестувалися в британські урядові облигації за допомогою ощадних банків і інших фінансових посередників, не отримувало від зарубіжних інвестицій нічого. У той же час витрати на захист імперії, хай не надмірно високі, несли насамперед англійські платники податків, а не платники податків в білих переселенських колоніях.

Гострі дискусії викликала заключне звернення Фергюсона до проблеми нового імперіалізму і нової імперської держави – Сполучених Штатів Америки, – яка «взяла на себе відповідальність не тільки у війні з тероризмом і ворожими державами, а й за розповсюдження благ капіталізму і демократії по всьому світові».

Цій проблематиці він присвятив ще одну свою книгу «Colossus: The Rise and Fall of the American Empire» [4].

Нейл вважає, що всі проблеми в сучасному світі існують тільки тому, що Америка не хоче приміряти на себе імперську корону. Більш того, він вважає, що багато частин світу виграють від тих правил, які нав'язує Америка. Сучасне становище в світі він називає американською гегемонією, але визнає, що вона формально все більше починає нагадувати імперію [8].

Він упевнений, що світ сьогодні потребує не просто імперії. Це повинна бути не просто ліберальна імперія, яка є гарантом вільного міжнародного обміну товарами, робочою силою і капіталом, але імперія, яка підтримує порядок і верховенство закону, має не корупційну адміністрацію, стабільну фіскальну і монетарну політику, а також забезпечує суспільні блага, такі як транспортну інфраструктуру, лікарні і школи, які інакше не могли б існувати [9].

Для всіх, хто наполягає на американській «винятковості», історик імперій може тільки заперечити:

Америка виняткова в тій же мірі, в якій виняткові всі інші шістдесят дев'ять імперій.

Розглядаючи більш точно подібності та відмінності між цією американською гегемонією і Британською імперією (проти якої Сполучені Штати спочатку визначали себе), він відзначає, що перша більше нагадує останню, як бунтівні сини, виростаючи, стають схожими на батьків, яких вони колись зневажали. Але, зазначає він, формально сьогодні в залежності від Сполучених Штатів припадає лише 5% населення земної кулі, в той час як британці правили від однієї п'ятої до чверті загальної кількості людства в zenіті своєї імперії [4, с. 67].

З іншого боку, у США є дуже багато невеликих ділянок території в межах умовно суверенних держав, які служать в якості основи для своїх збройних сил [4, с. 68]. Більш того, сфера американського військового впливу в даний час буквально глобальна [4, с. 16].

Він зазначає, що на даний момент у Америки є гегемонія, але немає формальної імперії, а у Британії спочатку виникла імперія, яка потім вже зусиллями людей на місцях перетворилася на гегемонію.

Одним з аргументів, який допомагає зрозуміти і відрізнити американську гегемонію від Британської імперії, є її якість. Американська міць, як стверджується, складається не тільки з військової та економічної, а й «м'якої» влади. На думку Джозефа Ная, декана Школи Кеннеді Гарвардського університету, «країна може отримати бажані результати в світовій політиці, тому що інші країни хочуть слідувати за нею, коригуючи свої цінності, наслідуючи її приклад, прагнучи до її рівня процвітання і відкритості». «М'яка сила, іншими словами – це те, чого ви хочете, а не те що вас змушують робити. Це здатність, щоб спонукати і залучити. М'яка сила виникає в значній мірі від наших цінностей» – наводить Фергюсон думку Ная [10].

Але Най не так наївний, зауважує він, щоб припускати, що американський шлях по своїй суті привабливим для всіх і всюди. Однак технології глобального поширення інформації завойовують все більше прихильників Америки по всьому світу [4, с. 96]. Простіше кажучи, м'яка сила, або те, що інші письменники називають терміном «американізація», може досягати тих частин земної кулі, які влада досягти не може [4, с. 97].

Як же Британська імперія до появи сучасних комунікаційних технологій підтримувала свою гегемонію і справи її привабливою для інших? Правильна відповідь – за допомогою «людей на місцях». Британські місіонери поширювали християнство, британські бізнесмени впроваджували свої уявлення про ведення економіки, британські адміністрації намагалися керувати на основі британських уявлень про законність і правопорядок, а британські шкільні вчителі навчали читання, письма та арифметики колоніальні еліти. Всі разом вони примудрилися поширити такі елементи суто британського дозвілля, як крикет і післяобідній чай. Метою всіх цих дій було спонукання і залучення людей до британських цінностей. Більш того, ці зусилля в кінцевому підсумку були підкріплені новими технологіями. Після появи трансокеанських телеграфних повідомлень, інформаційні агентства в Лондоні змогли постачати англійські газети по всьому світові, а коли з'явилася Британська радіомовна Корпорація – в стані транслювати на всю Британську імперію [4, с. 97].

Але, зазначає Фергюсон, м'яка сила Великої Британії мало що могла зробити, щоб зупинити різке падіння британської влади після 1930-х років. Це піднімає питання про те, наскільки м'яка сила Америки дійсно впливова сьогодні. Якщо цей термін означає щось більше, ніж традиційні форми панування, вона, безумовно, повинна продемонструвати, що Сполучені Штати можуть забезпечити те, що вони хочуть від інших країн без примусу їх і підкупу, а тільки тому, що її культурний експорт є більш привабливим.

Таким чином, він приходять до висновку, що Америка має ту гегемонію, яка найближчим часом може знайти все риси формальної імперії, в той час як Велика Британія від самого початку була формально імперією, яка набагато пізніше була доповнена гегемонією. Більш того, стверджує він, саме імперія – єдина надія на майбутнє багатьох країн третього світу, оскільки тільки могутня іноземна держава здатна побудувати основні інституційні основи, які необхідні для побудови успішної економіки [4, с. 44]. У більшості випадків, їх єдина надія на майбутнє – це втручання іноземної держави, здатної побудувати основні інституційні основи, які необхідні для економічного розвитку.

Список використаних джерел

1. John Atkinson Hobson. Imperialism. – J. Nisbet, 1902. – 400 p.
2. Sir John Robert Seeley. The expansion of England: two courses of lectures. – L., Little, Brown, 1922. – 359 p.
3. Фергюсон Ніал. Імперія: чому сучасний світ зобов'язаний Британії [Електронний ресурс]. – <http://www.e-reading.club/book.php?book=1032425>
4. Niall Ferguson. Colossus: The Rise and Fall of the American Empire. – Penguin Books, 2005. – 386 p.
5. Джон Стюарт Милль. Представительное правление [Електронний ресурс]. – Режим доступу до книги: <http://fondint.narod.ru/bibl/alf/12m/01/mill/mill2.html>
6. Джон Стюарт Милль. О свободе [Електронний ресурс]. – Режим доступу до книги: http://www.sotsium.ru/books/102/101/mill_on%20liberty.html
7. Patrick Colquhoun. A Treatise on the Wealth, Power, and Resources of the British Empire. – Publisher J. Mawman, 1814. – 568 p.
8. Фергюсон Н. Британская империя: Уроки для глобальной власти // Космополис. – М., 2003. – №3 (5). – С.21.
9. Нейл Фергюсон. Империи с истечением даты [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://playof.ru/january07/Ferguson-Empires.php>
10. Joseph S. Nye Jr. Soft Power: The Means To Success In World Politics. – Public Affairs, 2004. – 191 p.

References

1. John Atkinson Hobson. Imperialism. – J. Nisbet, 1902. – 400 p.
2. Sir John Robert Seeley. The expansion of England: two courses of lectures. – L., Little, Brown, 1922. – 359 p.
3. Ferguson Nial. Imperija: chem sovremennij mir objazan Britanii [Elektronnyj resurs]. – <http://www.e-reading.club/book.php?book=1032425>
4. Niall Ferguson. Colossus: The Rise and Fall of the American Empire. – Penguin Books, 2005. – 386 p.
5. Dzhon Stjuart Mill'. Predstavitel'noe pravlenie [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu do knygy: <http://fondint.narod.ru/bibl/alf/12m/01/mill/mill2.html>
6. Dzhon Stjuart Mill'. O svobode [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu do knygy: http://www.sotsium.ru/books/102/101/mill_on%20liberty.html
7. Patrick Colquhoun. A Treatise on the Wealth, Power, and Resources of the British Empire. – Publisher J. Mawman, 1814. – 568 p.
8. Ferguson N. Britanskaja imperija: Uroki dlja global'noj vlasti // Kosmopolis. – M., 2003. – №3 (5). – S.21.
9. Nejl Ferguson. Imperii s istechenijem daty [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu do statii: <http://playof.ru/january07/Ferguson-Empires.php>
10. Joseph S. Nye Jr. Soft Power: The Means To Success In World Politics. – Public Affairs, 2004. – 191 p.

Rusanova M. I., candidate of historical sciences, associate professor, Department of Political Science and Law, Luhansk National University Taras Shevchenko (Ukraine, Starobelsk), marinarusanova2007@yandex.ru

«Free-trade Imperialism» by Neil Ferguson

Many scientists have concluded that the process of decolonization failed. The onset of political independence has brought prosperity only a small number of former colonies. A growing number of researchers concludes that the real problem of the XXI century – not globalization, but its absence and that empire is the most perfect state system. Sharp debate is the problem of imperialism as well as the new imperial state. Many scholars argue that it is an empire – the only hope for the future of many countries, because only the powerful foreign state can line up the basic institutional foundations that are necessary to build a successful economy. In most cases, many countries only hope for the future – the interference of a foreign country that can build a basic institutional foundations that are necessary for economic development. Many scientists including views facing the side of the British Empire as the most successful imperial project.

Keywords: free-trade imperialism, the British Empire, hegemony.

Русанова М. И., кандидат исторических наук, доцент кафедры политологии и права, Луганский национальный университет им. Тараса Шевченко (Украина, Старобельск), marinarusanova2007@yandex.ru

«Фритрейдерський імперіалізм» Нейла Фергюсона

Многие ученые пришли к выводу, что процесс деколонизации провалился. Наступление политической независимости принесло процветание только небольшому количеству бывших колоний. Все большее количество исследователей приходит к выводу, что реальная проблема XXI века – не глобализация, а ее отсутствие, и именно империя является самым идеальным государственным устройством. Острые дискуссии вызывает проблема, как империализма, так и нового имперского государства. Многие ученые утверждают, что именно империя – единственная надежда на будущее многих стран мира, поскольку только мощное иностранное государство способно построить основные институциональные основы, которые необходимы для построения успешной экономики. В большинстве случаев для многих стран единственная надежда на будущее – это вмешательство иностранного государства, способного построить основные институциональные основы, которые необходимы для экономического развития. Многие взгляды ученых в частности обращены в сторону Британской империи, как наиболее удачного имперского проекта.

Ключевые слова: фритрейдерский империализм, Британская империя, гегемония.

* * *

УДК 316.3:[378.147:32](477)

Берега В. О.,
здобувач, кандидат педагогічних наук, доцент,
Черкаський національний університет
ім. Богдана Хмельницького (Україна, Черкаси),
gileya.org.ua@gmail.com

ПОЛІТИЧНА ОСВІТА В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Політична освіта – важлива галузь життєдіяльності суспільства, від ефективного функціонування якої залежить стабільність політичної системи, доцільність рішень, що ухвалюються, якість життя кожної людини. Завдяки програмам політичної освіти виховується громадянин демократичного зразка, який усвідомлює власне місце і роль у суспільстві, дотримується загальнолюдських цінностей, обізнаний з політичною реальністю держави та має необхідні вміння і навички для участі в прийнятті політичних рішень; для забезпечення максимального ефекту й користі від проведення просвітницьких заходів в масштабах країни необхідно реалізовувати освітні програми серед усіх верств населення; процес політичного навчання має проводитися не тільки закладами освіти, але й неформальними освітніми структурами.

Ключові слова: людина, освіта, культура, демократичне суспільство, громадянське суспільство, політична освіта, політичне просвітництво.

Сьогодні все більш зрозумілим стає твердження проте, що основні проблеми будь-яких суспільних перетворень пов'язані, багато в чому, з трансформацією свідомості всіх соціальних верств. Втім і досі в Україні, яка переживає перехід до принципово нових основ політичного та економічного влаштування, проблемам цілеспрямованої та раціональної трансформації суспільної свідомості приділяється недостатньо уваги з боку правлячих сил та